

TXOSTENA: ARABAKO ERRIOXAKO MAHASTIEN ETA ARABAKO TXAKOLINAREN EGOERA. 2023KO UZTAILAK 21

Arabako Errioxa

Ekainean eguraldiaren ezaugarri izan ziren ekaitzen segidaren ondoren, uztaileko lehen zati hau oso lehorra eta beroa izaten ari da, eta ohiko balioak 30°C-tik gorakoak dira, eta, askotan, 35°C-ra iristen dira udalerrri gehienetan. Gauak, ordea, freskoak izan dira, eta jauzi termiko bat izan dute, mahatsak ontzeko prozesuari mesede egiten diona. Prezipitaziorik gabekoaldi horrek garrantzi handiko salbuespen bakarra izan zuen. Uztailaren 6an, txingor erauntsi handi batek eragin handia izan zuen Gasteizen eta Arabako Lautadaren zati batean, eta Arabako Errioxan izan zuen eragina, batez ere Bastidako udalerrriaren zati batean. Bat-bateko prezipitazio sendo horrek bereziki zigortu zituen Bastidaren ekialdeko mahastiak eta are gehiago ipar-ekialdeko aldeetan. Gaur egun, azken balorazioa egin ondoren, kalteak jasan zituzten mahastietako mahatsondo mordoan % 12-14 artean kaltetu zirela kalkulatu da. Gertaera hori gertatu zenean, alearen azala, zorionez, ez zen oraindik bereziki fina eta sentikorra, eta, horregatik, oro har, gaur egun, lehen aipatutako eguneko beroari esker, zauriak ondo orbaindu dira, ale melatuak utziz, eta zauri itxiak dituzten beste batzuk utzita, eta horiek nolabaiteko eragin estetikoa badute ere, ez da espero osasuna arriskuan jartzea, ezta heltze errendimenduak ere. Ekaitzen ondoren, kezka izan zen urak urpean utzitako lursail horietan nola tratatu behar zen jakitea, garai hartan mahastia babesgabe ez uzteko, kolore aldaketa aurretik gaixotasun fungikoetarako bereziki sentibera baitzen.

Maila fenologikoan, alde nabarmenak daude Arabako Errioxako eremuen arabera. Hala, ekialdeko zatia eta Ebro ibaiaren ertzeko eremuak kolore aldaketa garairaino hurbiltzen ari dira (M2), eta aurrerapen handia dute mendebaldekoarekiko eta hasi gabe dauden goiko eremuekiko (M1). Mordoaren itxiturak eta hazkunde begetatiboaren geldialdiak fruituak garatzeko etapa garrantzitsu bati bide eman diote, kolore aldaketa, alegia. Fruitu horiek, funtsean, baiek pixkanaka hartzen duten kolorea aldatzen dute, egun batean edo bitan ale bakoitzean, baina 12-15 egun bitartean mahasti beraren barruan. Kolore aldaketaren aurretik, baiek kolore berdea zuten, klorofila maila handia zelako, eta azukre kontzentrazio txikia eta azidotetasun maila handia zuten. Etapa horrek mahatsaren heltze alkoholiko eta fenolikorantz aurrera egin ahala, azukreen eta uraren kontzentrazioa handitzen da, eta, horren ondorioz, frutaren azidotetasuna eta lehen gogorra zen alearen larruazala gutxitzen dira, haren lodiera murrizten da eta elastikotasuna handitu.

Mahastiko lanei dagokienez, datorren astean itxi egingo da egin diren prebentzio tratamenduen zikloa (bost inguru kanpaina honetan). Izan ere, kolore aldaketa faseak markatzen du landareen immunitatea zurinaren eta gorrinaren aurrean. Kanpainaren data horietara iritsi den egoerari dagokionez, mahastiak, oro har, osasun egoera ona du. Eta noizean behin zurin fokuren bat duten finketan, kontaktuz jardun beharko dute espora lehorgailuen bidez, gero aihena izango denaren osasuna bermatzeko. *Botrytis cinerea* onddoari dagokionez, ez da gomendatzen borroka tratamendurik, oraingoz ez baitira hura garatzeko baldintzak ematen ari. Gauza bera gertatzen da mahatsaren sitsarekin (*Lobesia botrana*) edo eltxo berdearekin. Eltxo berdearen presentzia oso txikia da, eta oso kokatua dago ibai ertz eremuetan.

Goizeko eguzkira begira dauden aldeetan hostoak kentzeko lanak egiten jarraitzen da. Lan hori duela 25 egun inguru daramatzagu egiten, eta agian orain kolore aldaketatik hurbilago dago hori egitea gomendatzen dena; izan ere, goiz egiten bada, arrisku handiagoa dago mahastia babesik gabe uzteko muturreko bero luzeen aurrean, aurreko kanpainan data hauetan jasan ziren bezala. Lan hori kontu handiz egin behar da, ale kalteberak ez kolpatzeko. Arreta hori aplikatuko zaie, halaber, upeltegi batzuek adierazitakoaren arabera egiten ari diren mordoak bakantzeko eragiketei. Orain, ahal dela egingo dira gizendu aurretik, gainerako mordoak zauririk ez eragiteko.

Aiaraldea

Arabako Txakolinaren inguruan ez da ezustekorik izan ekaitzengatik. Izan ere, uztaileko aste hauetan tenperatura leunak, bero handiegirik gabe, eta prezipitazio gutxi (3-4 litro) izan dira nagusi. Prezipitaziorik ez dagoenez, gorrinaren aurkako tratamenduak pixka bat gehiago tartekatu ahal izan dira, baina zaintza jaitsi gabe. Goizeko eguzkitan dauden aldeak kimatzen ari dira, goizeko izpi horien aprobetxamendua optimizatzeko mordoan gainean. Eremu horretan udako tenperaturak ez dira oso altuak izaten, baina badira ezohiko urte batzuk, hala nola aurreko kanpaina, non bi aldeetatik hostoak kentzeak erretzeko arriskua areagotu baitzuen mahats mordoetan. Fenologiari dagokionez, fruituen tamaina handitzearen ondorioz, mordoa (L) itxi egiten da eta haren zati guztiak konfiguratzeko amaitzen dira. Gaur egungo erritmoan, kolore aldaketa hamabost egun barru espero da. Gainerakoan, Aiaraldeko mahastia osasun egoera onean dago, eta mamitzearen ezaugarri izan zen produktibitate antzean. Errendimendu onak dira, baina aurreko kanpainakoak baino txikiagoak, udaberriko izozteen eraginez.

Mahastizaintza eta Enologia Zerbitzua